

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 100 ANULU XXI.

Sabiu, in 13/25 Decembre 1873.

Telegrafulu ese de dône ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pârti ale Transilvaniei s' pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dumineca in 16/28 Decembre se va serba in biserica nostra din cetate parastasulu de o jumetate de anu intru memoria repausatului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a.

Eri s'a celebratu in biserica nostra din cetate aniversarea reînfiintatei nostre Metropole.

Dumineca in 16/28 Decembre se va face in biserica S. Nicolau din Brasiovu parastasu pentru marele Metropolitu Andreiu. Toti români binesimtitori din Brasiovu si locurile invecinate, suntemu siguri, voru participa, aducendu tributulu de recunoscintia umbrei marelui si neuitatului lor Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Siagun'a.

Universitatea fundului regiu.

Unele dintre sedintiele Universitatii fund. reg. câte se tienura pâna acum ocupându-se mai multu cu cestiuni de unu interesu secundariu pentru publiculu nostru cetitoriu nu le-amu reprodusu in colonele foiei nostre. Mai insemnate suntu sedintiele din 18 si 19 Dec. in cari s'a desbatutu cu multu interesu proiectele privitorie la organisarea fund. regiu. Publicâmu esentialminte aceste sedintie cu atâtu mai tare cu câtu la desbaterea acestei cestiuni vitale pentru poporatiunea româna din fundulu regiu au luat parte demna deputatii români, cu deosebire intre acesti'a dlu deputatu alu cetatiei Sabesiu Dr. Stef. Pacurariu, a cârui cuventare o vomu si reproduce mai la vale.

Deputatulu Wittstok raportéza in numele comisiunei de siepte si presentandu dône proiecte de representatiune câtra ministrulu de interne face urmatorele propuneri finali:

1. Inclit'a Universitate a natiunei sasesci sa binevoiesca a accepta aceste dône proiecte de representatiune si ale transpune pre calea obicinuita la Escelenti'a Sea dlu ministru de interne.

2. Ambele representatiuni sa se traduca in limb'a maghiara si din amendoune sa se faca câte 600 esemplarie in limb'a germana si 600 in cea maghiara.

3. Din acestea esemplarie sa se dea unu numeru corespunditoriu unei persone de incredere in Pest'a, spre ale impartii intre membri dietei ungarie.

4. Pré Inclit'a Universitate nationale sa binevoiesca a alege din mediloculu seu o comisiune de siepte membri.

5. Acést'a comisiune va elabora spre clarificarea cestiunei municipale intregi a fundului regiu si spre sustinerea bonului dreptu alu acestui'a unu memorandu si-lu va presenta Universitatii nationale spre a se lua asup'a lui concludu.

6. Indata ce numit'a comisiune cu privire la problem'a sea va fi gat'a, se va pune cu preinclinutulu comitatiu in conglasuire pentru conchiemarea Universitatii nationale.

Referintele raportéza mai departe, ca membrulu din comisiune Bolog'a nu consente cu tôte punctele din proiecte, mai departe, ca membrulu din comisiune de Baussnern remâne pre lângu aducerea protestului seu respinsu de cei-lalti membri cu acea rogare, câ sa se presenteze ministerului imprenna cu protocoalele, — mai departe: ca majoritatea comisiunei 'si retrage cele trei propuneri din urma, pre cându minoritatea si-a rezervatu dreptulu de a-si face propunerile sele.

Obert' anuncie in numele minoritatii din comisiunea de siepte urmatorele propuneri: 1. Sa se alega o comisiune de siepte. 2. Acést'a comisiune sa elaboreze unu memorandu pentru clarificarea cestiunei municipale a fundului regiu si sa-lu presentadie Universitatii spre a se lua concludu. —

Macelariu propune, câ mai inainte sa se tiparesca si votulu minoritatii si protestulu lui Baussnern inainte de a se ceti, si pâna atunci sa se amene desbaterea.

Wittstok observa, ca aici nu e nici unu votu alu minoritatii, fiindu ca nu e diferentia de opiniuni cu respectu la proiecte, ci numai dône propuneri a unei minoritati din comisiune. Apoi Baussnern a renuniatu la tiparirea protestului seu. Pentru propunerea lui Macelariu vorbescu Dr. Racuciu si Hanni'a, contr'a lui Bruckner. Dupa unele observatiuni pro si contr'a din partea mai multoru se pune propunerea lui Macelariu la votu si se respinge.

Dupa acést'a de Baussnern cetesce protestulu seu.

Siedinti'a incheiandu-se la 6 ore ser'a pentru a se lasa tempu deputatiloru spre a cugeta asup'a acestei cestiuni momentose, in dnu'a urmatore la 9 ore ia mai intaiu coventulu in desbaterea generale asup'a proiectului de representatiune, relativu la organisarea municipale a fundului regiu, deputatulu Wittstok si espune cauzele, din cari comisiunea de siepte s'a vediatu indemnata a despartii cestiunea municipale de cea teritoriale si a tracta ambele cestiuni in representatiuni despartite.

Schreiber afla de lipsa acelea representatiuni sa se adresezie la dieta si nu la ministerin si cu privire la acést'a face o contr'a-propunere.

Hanni'a se pronuncie pentru contr'a-propunerea lui Schreiber.

Dr. Pacurariu rostesce cuventarea ce o reproducemu in estrasu:

„Fatia de insemnatarea cea mare a obiectului din cestiune si cu privire la cele trei operate diferite si voluminose, cari s'au presentatu asup'a acestui obiectu, intr'adeveru 'mi va fi cu greu dloru! a lua cuventulu spre a cuprinde pre scurtu cele omogene si a discerne cele eterogene si a le esamenâ si comparâ in ambele directiuni cu o organisatiune administrativa a fundului regiu, carea sa corespunda tempului nostru.

Acést'a problema mi se pare a fi cu atâtu mai grea cu câtu proiectulu majoritatii din comisiunea de siepte s'a tiparitu numai inainte cu vre-o câte-va zile si s'a impartitu intre deputati, operatulu dlui de Baussnern, 'mi veni la cunoscintia abiâ in siedinti'a de a sera si cel'a alu dlui Schreiber numai in momentul de fatia.

Dlu deputatu si referinte alu comisiunei de siepte Wittstok dechiarâ cu respectu la elaboratulu comisiunei ca densulu vede cu multiamire cum universitatea natiunei au purcesu din acelea consideratiuni si s'au pusu pre acelu terenu, pre care a statu si in anulu trecut.

Eu inse d-loru! trebuie sa dechiaru sincero, ca eu togm'a acolo, unde dlu Wittstok crede ca-'si afla multiamirea sea, aflu ca lipsesce progresulu acestei Universitati.

In acestu progresu si nu in stagnatiune; in parasirea aceluor ideii din evulu de medilocu in o apropiere câtra spiritulu secului nostru a-si fi aflatu eu atâtu multiamirea mea câtu cea a tuturoru populatiuniloru ce locuescu in fundulu regiu.

Stagnatiunea numai ne dovedesce, ca faptele si intemprările anului espiratu au trecut pre lângu prea Inclit'a Universitate fara de a lasa vre-o urma dupa sine.

Esponerile istorice in asiâ numitulu proiectu de protestu alu dlui de Baussnern me provoca câ sa facu o reprivire asup'a istoriei nostre. Cei siepe seu siepe secli ai locuirei nostre impreuna si mai cu deosebire istori'a aniloru din urma ne-au datu esemplulu si invetiatur'a, ca interesele nostre reciproce, bâ chiaru esistinti'a nostra nationale se conditionéza imprumutatu; ca desvoltarea unui poporu se promovéza numai prin radicarea celui-laltu, ca au trecut tempurilo, in cari predomniâ credin-

ti'a, ca salutea propria se pôte intemeia numai pre ruinele altui'a. Secululu nostu ne invetia, ca ruin'a unei clase seu a unui poporu, insemna ruin'a propria si ruin'a tierii intregi.

Eu nu sciu, dloru, ce ve léga asiâ tare de acelea tempuri.

A-ti ziditu cetati, a-ti radica tu muri si bulevarde, dara cându au inceputu a petrunde cele dintaiu radie de civilizatiune, atunci au cadiatu toti acesti muri si bulevarde, si cetatile nostre se afla pre planulu piedisiu alu decadintiei.

Prin aceea ce ve provocati la megasinele de harthii si pergamente istorice, nu ve-ti impedeza acést'a decadintia, nu ve-ti fi aplaudati de natiunile conlocuitoarie in fundulu regiu si nu ve-ti fi ascultati de acei'a cari astadi au puterea si cârm'a statului in mâni.

Unulu si celu mai insemnatu bulevardu alu libertatii si alu esistintiei nostre nationale l'ati perdutu dloru! din vedere si adeca: A castigâ simpatia si anim'a natiuniloru conlocuitoarie din fundulu regiu. Dela acestea aterna viitoriulu nostru intregu si sôrtea fundului regiu.

Resolvirea acestei intrebâri va aduce sentinti'a atâtu asup'a vitalitatii nationale a d-vostre câtu si a nostre.

Deci eu de locu nu potu sa intielegu cum d-vostre, dloru, cu tôte acestea mai poteti tiené la cele dône-spre-diece puncte ale proiectului de representatiune din anulu trecut, cari, dupa cum amu demustratu déjà in anulu trecut, nu cuprindu altu ce-va, decâtu introducerea stârei din evulu de medilocu in o forma noua.

Acestea dône-spre-diece puncte suntu cele dône-spre-diece table, dara nu cele dône-spre-diece table ale dreptatii, ci cele dône-spre-diece table ale isolatiunei istorico-egoistice si privarea de dreptu in cele administrativo juridice a locuitoriloru din fundulu regiu, cari nu apartienu némului sasescu.

In afectiunile si datinele poporului românu domnesce ide'a egalitatii togm'a asiâ câ si in legile rasei latine, si in anim'a si sentimentele sele e inradacinata ide'a libertatii asiâ de tare cum e si la némulu germanu. Nu me intrebati dloru, cum s'au potutu intempra pre lângu tôte acestea, de totu-deun'a amu fostu cei mai neindreptatiti si mai negalu tratati, pentru ca influinti'a intemprâriloru din evulu de medilocu in patri'a nostra au fostu necalculabila.

D-vostre 'mi ve-ti dice, ca in acestea dône-spre-diece puncte nu e prononciatu nici cu unu cuventu, ca diferitele poporatiuni genetice sa fia tractate in modu diferitu. E adeveratu, ca unu asemenea cuventu nu se afla, dara cu atâtu mai multu contine in fapta acelu proiectu alu legii de municipalitate, acést'a diferentia. O privire asup'a cifrei statistice a populatiunei din fundulu regiu va adeveri acést'a.

Aprópe 400,000 locuitori are fundulu regiu, din acesti'a 170,000 cadu pre natiunea sasescâ; din acesti'a traiescu aprópe 83,000 in cele siepte cetati sasesci si in cele patru locuri principali din cele 11 cercuri ale fundului regiu. De acea voiti d-vostre, dloru, a transpune administratiunea autonoma a comunelor la cercuri, administratiunea autonoma a cercurilor la cetati si cea a cetatiloru la Universitatea natiunei, pentru ca in modulu acest'a dreptulu intregu de administratiune se pune in mâniile sasiloru si ceea-lalta poporatiune remâne fara nici unu dreptu.

Ceea ce potu sa accepteza din cele trei proiecte ce ne stau inainte, e uniculu „urgens“, o lege de municipalitate. Dara cu atât'a problem'a nostra nu e inca de locu resolvita pentru ca aici nu avemu de a crea o lege municipale si de a adauge un'a noua la multimea ordinatiuniloru administrative si a legiloru déjà esistinte, cari in vietia poporului nici

cându nu s'au prefacutu în carne și sânge și cari nu suntu cunoscute nici chiaru oficialiloru administrativi.

Nu v'ati întrebatu vre-odata însive, dloru, pentru ce se schimbă la noi în puținii ani după olaltă atâtu de desu chiaru și constituțiunile și legile fundamentali?

Caus'a e aceea, că la crearea acestoru legi pré putienu s'eu mai de locu nu se tiene comptu de interesele și de recerintiele poporului ci numai partid'a acea, carea din întemplantare se afla la cârmă statului face legile după modelulu seu. Cu caderea partidei trebuie firesce să cada și legea acea și să facă locu unei legi nôue.

Vedeti dloru! că nimicu nu se pôte consideră de definitiv și sigur, până ce nu si-au aflatu în dreptulu și în viet'ă comunei o patriă durabilă și recunoscută.

Nu v'ati întrebatu dloru nici odata că cum se pôte templă, de noi în botulu multoru principie liberale pronunciate în constituțiunea nôstra suntemu ômenii cei mai neliberi din intrég'ă Europa?

Noi suntemu acést'ă și anume din acea causă simplă pentru că nu amu știutu a realiză constituțiunea abstractă în administrațiunea concretă.

Precum credinț'ă creștina are trei forme, tempulu trei perióde, asiă are și societatea trei forme: Determinațiunea de sine, vointi'ă s'eu legea, fapt'ă s'eu administrațiunea. Numai în asigurarea drepturiloru individuali devine libertatea o faptă. Déca vomu face din locuitorii fundului regiu ômeni liberi, din comune o reuniune de cetățieni liberi și din municipiele nôstre o împreunare de comune libere, atunci vomu puté dice, că ne amu facutu detori'ă și amu resoltu bine problem'ă dela care depinde viitorulu întregu.

§. 10 din art. de lege 43 ex 1868 e mai multu alu nostru decâtu alu d-vôstre dloru!

„Drepturile basate pre pacturi și legi“ privescu numai pusețiunea fundului regiu în afara fatiă cu puterea centrală și nu organizațiunea internă a lui. Pentru acést'ă vorbesce legea, că egalitatea tuturor cetățieniloru de ori ce naționalitate ce locuescu pre acestu teritoriu să fiă considerată și adusă în consonanță. De o pusețiune privilegiată specială a națiunii sasesci între marginile fundului regiu nu se afla nici în lege vre-o urmă.

Numai acést'ă e întielesulu legalu și logicu alu legii de uniune; și din acést'ă lege chiaru cându amu voi nu amu puté interpretă altu sensu, afara numai decă vomu voi să aducemu §. 10 alu acestui articulu de lege în o contradicere nedisolubile cu sine însusi.

Eu recunosc adevêrul acel'ă în proiectele

de representațiune ce ne stau înainte, „că intrég'ă ordine municipale a acestui teritoriu merge spre o desolțiune totală inevitabilă.

Si suntu posomorite, posomorite dilele în cari discutăm noi aceste proiecte, noi vedemu disparendu ultimele resturi ale administrațiunei celoru două diecenie trecute.

Chiaru și medilócele nôstre de comunicațiune au venitu în o astfelu de stare, câtu mai nu se potu întrebuință și cele nôue suntu astfelu întocmite câtu nu le potemu întrebuință. Pre cându se dau din banii ce încurgu prin contribuțiunile de statu milióne spre înfrumetsiarea unei cetăți carele încarcate cu obiectele executate spre acoperirea contribuțiuniloru abîă se misca prin nomolulu tineri de pre drumurile și căile nôstre.

Pre cându administrațiunea au degeneratu cu totulu și poporulu ce-lu reprezentăm se rógă cu mânilé radicate pentru usurarea sarcineloru sele, noi aici stamu încăierati.

Atâtu în interesulu d-vôstre, câtu și în alu nostru, în interesulu tierii și alu statului e o întielegere între noi asupra unei administrațiunii carea să corespondă tempului nostru și asupra organizațiunii o necesitate imperativă.

Eu primescu cu bucuria propunerea comisiunii de șapte asupra unui memorandu, ce are a se face în privinț'ă acést'ă și propun, că proiectulu de representațiune să se reiepte la comisiune spre a se aduce în consonanță cu memorandulu ce are să se elaboreze și apoi a se presentă cu acést'ă spre delibereare.

Budacker consimte cu parerile espuse în ouventarea antevorbitorului, înse trebuie să observe, că numai românii cari au șiedutu în Universitettea din 1871, pôrtă vin'ă la acést'ă desconsiderare ce o împina în cele 12 puncte.

Mai vorbescu pentru propunerea Dr. Pacurariu Bolog'ă și Oberth.

Punendu-se la votu propunerile lui Schreiber și a Dr. Pacurariu se resping și se primesce propunerea comisiunii că basă la desbaterea specială.

Acceptarea en bloc a proiectului de representațiune propusă de Brückner și, după ce acést'ă si-a retrasu propunerea, spriginită de Schochters punendu-se la votu se radica la concludu.

Bolog'ă anuncie votu separat, la care se alătura deputatii Deaku, Hanni'ă, Dr. Tincu, Dr. Racuciu, Orbonasiu, Dr. Pacurariu și Macelariu.

Venindu la discussiune proiectulu de representațiune relativu la arondarea municipieloru

de Baussern pledeza pentru parerile cuprinse în proiectu, dorește înse ale exprimă în unu protestu energicu. Déca acést'ă n'aru reusi, densulu se alătura la propunerea comisiunii.

Wittstock motivandu proiectulu 'lu recomendă spre primire.

Macelariu propune trecerea la ordinea dilei.

Punendu-se la votu propunerea comisiunii se primesce că basă la desbaterea specială.

Macelariu anuncie votu separat, la care se alătura toti deputatii de naționalitate română.

La votare înse se primesce propunerea lui Budacker; asemenea celelalte propuneri finali ale comisiunii și în urma propunerea minorității din comisiune pentru elaborarea unui memorandu.

Dela marginile Bucovinei 20 Decembre 1873. st. n.

Repansatulu și de cea mai tristă memoria pentru creștinii gr. or. ai Bucovinei, Episcopulu Eugeniu Haemanu a lasatu eparchi'ă nôstra în cea mai coplesită stare. Nimic'ă n'ă lucratu acestu Episcopu pentru lege și națiune, pentru cleru și cultur'ă confesiunala adevêrată a credinciosiloru sei; ci totulu numai pentru — sine, pentru saturarea mandriei și trufiei sele personale, ba și pentru multamirea urei sele în contr'ă româniloru. — Resiedinț'ă „feică“ pentru sine, catedrală grandioasă unde să desfășoare numai grandeti'ă și mărirea se a cea fisică, l'ăa copioasă asemenea pentru sine și metropoli'ă tóta numai pentru sine — aceste suntu rezultatele străduiriloru, ingrigiriloru și lucrărilor sele prin 38 de ani ai archipastoriei sele; pre cându pusețiunea materială a clerului amesurată stărei sele și impregiurăriloru actuale, — biserici parohiale, — case preotiesci, — școli populare și superióre naționale, armonia în diecesa, încredere mutuală între cârm'ă eparchială și eparchiotti — actonomi'ă și véd'ă „ortodocsismului“ în Bucovin'ă, ba în mare parte chiaru și „ortodocsismulu“ însusi trebuira să se facă victima posteloru etero-evangelice și chiaru dusimane — ortodocsismului“ creștinescu alu Episcopului Haeman!

A! Haeman fu Episcopu propus și pus de atari, ce nu numai că nu suntu de religiunea „ortodocsă“ și din corpulu populațiunii indigene a Bucovinei, ci cari aru fi voitu pôte, să se stêrgă câtu mai curendu sacrele și venerabilele reminiscenție ale româniloru gr. or. din acéstă țieră în folosulu numai alu — loru! . . .

FOISIORA.

Din scrierile sântului I. Gura de aur, (Chrisostomu).

Serbatórea anului nou.

Tóte sa fiă spre mărirea și onórea lui Ddieu.

Ti vei petrece anulu bine, nu, decă vei jacea în diu'ă cea dintâiu beatu, ci cându, în cea dintâiu că și în cea de pre urma, și în fiă-care di vei face lucruri placute lui Ddieu. Nu imbetarea, ci rugaciunea te face veselu, nu vinulu ci ouventulu crescerei morali. Vinulu agită viforu, ouventulu lui Ddieu înse aduce linisce; acel'ă aduce nelinisce în anima, acést'ă departă șgomotulu; acel'ă întuneca mintea, iera acést'ă lumineza pre cea întunecată; acel'ă (vinulu) aduce întristare, carea mai înainte, eră departe, acést'ă departă grigi'ă, ce eră de fatiă. Căci nimic'ă pôte asiă tare a înveseli, decâtu inventiatur'ă întielepțiunii: că cele de fatiă suntu a se consideră putienu, trebuie a nisufi după cele venióri; cele pamentesci suntu a se recunósce că trecetórie, și nimic'ă de constantu; nici avuti'ă nici puterea, nici onórea, nici lingusirile. Cându vei posedé stare întielepțiune, vei poté vedé unu avutu fără de a-lu invidiă; vei cadea în lipsa și miseria, și nu vei pierde curagiulu.

Unu creștinu nu trebuie că să serbeze numai în anumite dile, ci totu anulu să-i fiă lui ocasiune de serbatórie. Inse de ce natura trebuie să fiă serbatórea, carea i este lui convenientă? Stulu Paulu dice¹⁾: „Sa prasnim, nu în aluatu celu vechiu, nici în aluatu reutății și alu viet'ă-niei, ci în azimele curăției și ale adevêrului“. De ai con-

științ'ă curată, tóta diu'ă 'ti este serbatóre, în carea te sature ai speranțiele cele marelé, și te desfatezi de aseptările bunuriloru veniórié. N'ai înse consciinț'ă liniscită, ci esci încarcatu cu multe pecate, atunci de ai tiené o miia de serbatori totusi nu te vei află mai bine că unulu ce jelesce.

Căci ce-mi folosesc o di serina, decă consciinț'ă din launtru este întunecată? Déca asiă dara voiesci să aibi ce-va folosu de a nulu nou, apoi după ce a trecut unu anu, multimesce Domnulu, căci te-a adusu până aci, bate-ti anim'ă, numera dilele vietiei tale, și-ti di: dilele grabescu și trecu, numerulu aniloru se implinesce, dejă amu percursu multu din cale, dara ce bine amu facutu? Nu cum-va ne vomu departă din cele de aici desierti și goli de tóta dreptatea? Judecal'ă este înainte ustiloru, viet'ă nôstra s'a inclinat spre befranetie.

Aceste le cumpanesc la anulu nou, preste aceste cugeta în decursulu anului. Sa gândim la cele veniórié că nu cum-va să dica cine-va și cătra noi, ce a disu profetulu cătra Iudei¹⁾: „Perit'au întru desiértaciune dilele vôstre, și anii vôstri întru întiela“. Acéstă di de serbatórie statornica, despre care amu vorbu tu, carea nu cunósce alergarea aniloru, și nu este legată de dile anume o pôte serbă de o potriua seraculu cu avutulu. Ací nu se cere pompa, nici avere, ci singura virtutea. Tu nu ai avere; dara ai fric'ă Domnului, carea este de mai mare pretiu decâtu tóte tesaurile, unu tesauru neperitoriu, neschimbatoriu și neimputienaveru. Privesce ceriulu, ceriulu ceriiloru, pamentulu, marea, aerulu, speciile animaleloru, feliturile plante și întregu genulu omnescu. Caută spre angeli, arhangeli, poterile de susu; tóte aceste suntu proprietatea Domnului. Servu lu

unui Domnu atâtu de avutu nu pôte fi seracu, în casu cându acestu domnu 'ti este gratiosu.

A te bucură în atari dile, a avé placi mări, a illumina locurile publice cu face și a impléti cunune este o nebunia coplarésca. Tu esti liberu de acéstă debilitate, ai ajunsu maturitatea christiana, și esti cetățienu alu ceriului. Deci în acéstă di, nu aprinde focu prin terguri, ci în internulu teu aprinde lumin'ă spirituale: „asiă să lumineze“ dice Domnulu¹⁾ „lumin'ă vôstră înainte ômeniloru, că vedindu faptele vôstre se mărăsca pre tatalu vostru celu din ceriuri.“ Acést'ă lumina 'ti va procură mare cascigu. Nu impenă usile casei tale, dara umbla asiă încātu din mân'ă Domnului să primesci canon'ă dreptății. Nu lucră nimicu în desiertu, nimicu, fără basă, ci tóte spre onórea lui Ddieu, precum dice Pavelu²⁾ ori de mancati, ori de beti, ori altu ce-va de lucrati, tóte să le faceti spre mărirea lui Ddieu.

1. Dara întrebi tu! Cum se pôte mancă și bea spre mărirea lui Ddieu? Chiamă unu seracu, — primesce împreuna pre Christosu la mésză și eata că ai mancatu și beutu spre mărirea lui Ddieu. Ci elu (Pavelu) voiesce că nu numai să mancăm spre onórea lui Ddieu, ci și altelu să le facemu spre acea spre es. cându esimn s'eu șiedemu acasa. Amendóne să se întemple pentru Ddieu, înse cum potu a se întemplă ambe pentru Ddieu? (Uite cum). Cându esi afara spre a merge la biserică, spre a participă la rugaciune și invetiatur'ă spirituale, — atunci mergi spre mărirea lui Ddieu. Dara și acasa poti remané spre onórea lui Ddieu. Cum și în ce modu? Cându audi șgomotu și observezi confusiune și serbări veselitórie peatósé, s'eu cându vedi tergulu plinu de ômeni rei și insolenti, atunci nu esi,

¹⁾ Cor. 5. 8.

¹⁾ Ps. 77. v. 33.

²⁾ Math 5. 16; ³⁾ I Cor. 10. 31

Astăzi e ierasi unu Episcopu d e n u m i t u :
vree ceriulu, că macaru acum sub a l t e auspicii!...

Acestoi archipastoriu deci, grea in sa totu odata
si pre onorifica missiune va fi, se neutralisedie
cumplitele daune, imensusu desastru, casionatu Bi-
sericeii si eparchiei bucovinene prin repausatulu
Episcopu Haeman, si lasate urmatorului seu dreptu
cea mai suprema aureola a marirei clericale intoc-
mita si — gal'a! —

Parintelui T e o f i l u B e n d e l ' a n u i - a
mai remasu alta grigia, decâtu eschisivmente numai
binele si fericirea, védi'a si libertatea Bisericeii sele
sante si „ortodoxe“ in Bucovina.

Inse, parte spre a puté Précviosia sea acé-
st'a, a recompensá adeca Bucovin'a pentru daunele
cele mari si multe cadute victima Molochului pas-
siuniloru individuali ale lui Haeman din partea Bu-
covinei; iera despre alta parte, spre a nu descridá
pusetiunea Précviosiei Sele asisi acum din
capulu locului inaintea Bisericeii si eparchiei, se
ventilédia cu multu interesu si cu mare seriozitate
in publiculu nostru intrebarea: cine 'lu va con-
secrá pre parintele Archimandritu Bendel'a, si care
va fi contienutulu „S i n g e l i e i c a n o n i c e“
ce i se va impartasi de consacatori, respectivmente,
pre ce basa si cu care scopu se va inauguré cano-
nicamente parintele B e n d e l ' a in archipasto-
ria sea?

Usioru, ce e dreptu, aru fi responsulu la a-
céstá intrebare de-si complicata, un'a: déca nu
s'aru luá nici acum in séma „canonicitatea“ bise-
riceii ortodoxe; iera alt'a: déca va avé parintele
Bendel'a sa fia numai Archiereu alu Bucovinei, iera
Metropolitu numai titulariu, nu inse si Archiepis-
copu alu Bucovinei si Dalmatiei (precum 'lu vedemu
dejá si figurandu pre parintele Bendel'a p. t. pre o
„Parte-anonsa“ a repausatului seu frate din Iassi).

Inse, cum audimu si vedemu chiaru, parintele
Bendel'a e cá sa fia Episcopu alu Bucovinei si
Archiepiscopu si Metropolitu actualu alu Bucovinei
si Dalmatiei. Si aici e ingrigit'a campanire si in-
trebare, ce trebuie sa o constatámu astadi in pu-
bliculu nostru!

Este cáci sciutu, ca eparchia Bucovinei, cano-
nicamente e inca si astadi o episcopia sufragana
a Metropolei de Iassi. Vrendu deci a „dá Impe-
ratorulu ce e a Imperatorulu, iera lui Ddieu ce e a
lui Ddieu“, nu se póte avé si aretá considerante
numai politice; ci si inca mai intáiu, considerante
— canonice; de óre-ce desmembrarea episcopiei
bucovinene de Metropolia Iassiloru — respective a
S u c e v e i , cárei'a si Moldov'a si Bucovin'a suntu
canonicamente subordonate — n'a urmatu pána acum
inca in modu competente, si numai canonicamente póte

nu luá parte la aceste disordini, — si tu ai re-
masu acasa spre marirea lui Ddieu. —

2. Déca se póte esí séu remané acasa spre
marirea lui Ddieu, atunci pentru acel'a scopu se
póte si laudá si mustrá. Dara cum, intrebati tu, s'aru
puté laudá cine-va spre onórea lui Ddieu séu alu
mustrá? Nu arare ori siedindu in laboratóriile vó-
stre, vedeti ómeni rei si stricati trecendu pre di-
nainte, cari 'si contragu sprancenele si suntu soduli,
incungurati de licái si lingusitori, imbracati in vest-
minte pretiose plini de pompe de-ierie — ómeni
hoti si lacomi de avere. Déca acum audi pre cine-va
dicendo: au nu este acest'a unu omu de invidiatu
si norocosu, — asiá mustra acestu limbagiu, tan-
guescete si plângi. Acést'a insémna a mustrá spre
marirea lui Ddieu, fiindu ca o astfelu de mustrare
esté pentru cei ce stau in giuru invetiatura a in-
tielepciunii si virtutei, cá se nu caute asiá cu pofta
dopa cele pamentesci. Di cátra celu ce a afirmatu
cele de susu; pentru ce sa fia acestu omu fericé?
Dara pentru ce are unu calu minunatu de frumosu
cu frene pretiose, servitori multi, si unu vestmentu
lucrosu si tóte dilele le petrece in betia si im-
buibare. Din respectulu acestor'a elu este nefericé
si demnu de a fi deplansu (deplorabilu). Eu vedu
ca voi dela densulu nu puteti laudá altu ce-va de
cátu lucrári esterne cai, frene, vestminte, dintre
cari nimic'a este parte chiaru din densulu. Spuneti,
póte-se dá ce va mai miserabile, decâtu cându este
admiratu calulu séu si frenele, frumseti'a vestmen-
tului si multimea servitoriloru, iera anim'a trebuie
sá fia preterata fára de óre care-va lauda? Cine
aru poté fi mai nefericé decâtu unu atare, care
n'are nimicu frumosu la sine (propriu) ci se im-
podobesce numai cu lucruri straine? Infrumsetiarea
nóstra adeverala si propria si averea nu sta in ser-
vitori vestminte séu cai, ci in virtutea animei, in
inavutirea cu fapte bune, si incredintierea lui Ddieu.

fi ce-va desfacutu, ce canonicamente e asiediatu.
Iera pre lángá aceea, metropolia S u c e v e i , nu-
mai cu resiedinti'a-si la Iassi, ba, si chiaru patri-
archic'a constantinopolitana póte, pána cându va
durá provisoriu actualu cu eparchia Bucovinei,
despre consecrarea si inaugurarea parintelu Bendella
in Archiepiscopu se dica si inca, cu totu
dreptulu dopa principiulu: „Actus inter duos, tertio
nec nocere nec prodesse potest“ — ca acéstá inau-
gurare de Archiepiscopu intru unulu si acél'a-si
statu archiepiscopescu este o vatemare spontana a
santeloru canóne, séu simplemente o — schisma!
— Se scie apoi dóra si acea, ca eparchiiti Bu-
covinei, din respectulu canonicitáti sántei loru
bisericeii, nici ei nu se invoiescu cu archiepiscopa-
tulu bucovinenu dalmatinu — si din acéstá cauza
protestara cu totii in contr'a acestei intentiuni Iri-
ecco-hacmaniene.

E apoi sciutu, in fine si acea, ca sinodulu
episcopiloru carlovetianu a negatu in a. 1867 „a
priori“ acéstá intentiune personala a Episcopulu
Haeman. Fia acum, ca Episcopulu C r e s c o v i c i o ,
au singuru, au si diocesani sei s'aru fi invoidu cu
incorporarea Dalmatiei (!!) cu Bucovin'a sub o
metropolia; remáne inse totusi fatia cu sinodulu
serbescu „principiulu“ citatu mai susu „actus in-
ter duos etc.“ iera fatia cu noi si canonicitatea bi-
sericeii nóstre, asemenea violarea canóneloru, —
schisma.

Eata deci cumpenirile si ingrigirile opiniunei
publice la noi, ca cine si pre ce basa va consecrá
si inauguré pre parintele Bendel'a in Archieppu alu
Bucovinei si Dalmatiei!

Specialmente noi Bucovinenii suferimu in bi-
serica reu, pentru ca nedemnitare e faptuitorulu lui:
Archiereu „canonic“ si unu Archiepiscopu „cano-
nic“ — seversí-voru óre, cum suna la noi, si
densii unu actu — necanicu si nóue daunaciosu? —

Diet'a Ungariei.

P e s t ' a 15 Decembre n. Dupa deschiderea
siedintiei si autenticarea protocolulu din siedinti'a
trecuta presiedintele Bitto anuncie, ca deputatulu
alesu in biseric'a alba Vinc. Babesu dopa espira-
rea terminulu de 30 zile e definitiv verificatu;
mai departe anuncie presidiulu, ca ablegatulu Fer.
Horanszky a facutu in o epistola cunoscutu depunerea
mandatulu seu. Presidiulu va provocá comissiunea
centrale respectiva, cá sa demande o alegere nóua.

Stef. P a t a y : Sa audimu ce felu de motive
aduce dlu deputatu? (Claritate).

Iera cându de alta-data vedi trecendu unu
miseru, unu neconsideratu si despretuitu, care tra-
iesce in fórté mare lipsa, dara vertosu, asiá lauda lu
inaintea celoru din giuru, si lauda ta va fi
impulsu pentru densii si o provocare pentru o
vietia seriósa si onesta. Si de dicitu (altii) acest'a
e miserabile si nefericé: — reflectéza: din contra,
elu este celu mai fericitu, de óre-ce are pre Ddieu
de amicu, virtutea de insocitória a vietiei, elu po-
siede o comóra, carea este neperitória, fiindu ca are
o consciintia curata. Ce-i póte stricá lips'a de ave-
rile pamentesci, cându elu va mosteni ceriulu si
bunurile ceresci? Déca vei vorbí astfelu cu densii
si ii vei invetiá asiá pentru laud'a si reprob'a ta
vei primí o mare respata fiindu ca amendóue le-ai
facutu spre marirea lui Ddieu.

3. Dara spre onórea lui Ddieu potemu si pe-
depsi. Cum? Adese ori suntemu indignati ce e dreptu
preste domesticii si suposii nostri, dara cum i pu-
temu pedepsi pentru Ddieu? Déca vedi, ca unu
servitoriu alé teu, unu cunoscutu séu altu óre care
deaprópe, betivu séu instrainandu ce-va, alérga in
locuri rele, este neingrigiatu pentru sufletulu seu,
jura, mintiesce s. a. asiá mustra-lu si 'lu pedep-
sesce pre densulu, readu-lu pre calea cea drépta
indrépta-lu la ordine, si tóte acestea le vei fi fa-
cutu spre marirea lui Ddieu. Déca observezi ca elu
a gresitu contr'a ta si a lenevitu servitulu, iértai,
si l'ai iertatu intru marirea lui Ddieu. — Ci do-
rere! ca multi lucra din contra, atátu cu privire la
cunoscuti, cátu si la servitorii loru. Déca acesti'a
a peccatutu contr'a nóstra, noi le suntemu judeca-
tori severi si fára de indurare; de cum-va din
contra au vatematu pre Ddieu, si si-au aruncatu
sufletulu in periciune: astfelu de lucru nu-lu
tienemu vrednicu de unu cuventu (de mustrare).

(Va urmă)

Presiedintele: Epistol'a cuprinde numai abdi-
cerea.

Deputatulu Maz. T e n d r a s s e k s ' a rogatú
pentru unu concediu de optu septamáni. (I se apla-
cidéza.)

And. T a v a s z i presenta propunerea reu-
nii profesoriloru dela scólele de medilocu in
privinti'a proiectulu de lege relativo la exercierea
in arme a junimei studióse. Propunerea se tran-
spune comissiunei petitiónaire.

P. H o f f m a n n presenta unu memorandu
subscriu de Lud. Schönberger si de multi actio-
nari dela drumulu de feru osticu (acesti'a repre-
senta 24,000 actii) si se róga, cá acest'a indata
sa se predee comissiunei impreunate pentru finantie
si drumuri ferate. (Aprobare).

Ministru de justitia P a u l e r respunde
interpelatiunea lui Tisza in caus'a crizei ministe-
riale. Cas'a a luatú responsulu ministrulu dopa o
infocata desbatere pentru numerarea voturiloru spre
sciintia.

Ant. M o l n á r presenta list'a 30 a petitió-
niloru spre a se tipari.

Ed. Z s e d é n y i : Considerandu, ca legea
pentru bugetu pre 1874 dopa pertractarea rapor-
tulu comissiunei financiáli asup'a revisiunei sta-
tulu prebminatu alu erogatiuniloru si alu acoperi-
rei trebuie sa-si priméasca sanctiunea dela Regele
inca inainte de sferítulu anului corgatoriu, cá sa
nu se nasca iera necesitatea unei bille de indemni-
tate si cu privire la feriele ce ne stau inainte, ora-
torulu propune, cá siedintiele parlamentarie de máne
incolo pána la terminarea pertractáriloru asup'a
budgetulu sa se tiena dela 10 óre dimini'ta pána
la 3 óre d. a. (Aprobare generale.)

Propunerea lui Zsedényi se primesce.

K ö r m e n d y propune, cá sa se escrie o
nóua alegere pentru postulu notariálu, devenitu va-
cantu in urm'a esirei lui H u s z á r din partid'a
stánga. Propunerea se va pune sub tipari.

Dupa aceste cas'a trece la desbaterea buge-
tulu. Inceputulu cuventáriloru 'lu face cá totu-dé-
un'a Col. S z é l l „eternulu“ referinte generalu alu
comissiunei financiáli. Oratorulu astadi nu voiesce
a se demite in espuneri principiali, ci observa numai,
ca nici reductiunile nici radicarea unoru feliiuri de
contributiuni nu voru poté restabili ecuilibrulu atátu
de contorbatu in bugetulu statulu. Numai conclocarea
armonica a ambiloru factori: Crutiarea cea mai mare
in erogatiuni si o reforma radicale a contributiunei
voru poté aduce in economi'a statulu o imbunata-
tire durabile.

Cu respectulu la bugetulu de fatia, oratorulu nu
tagaduesce, ca acél'a va fi destulu de apesatoriu
pre o tíera lovita de asiá grea calamitate. Ce au
stersu comissiunea financiála in statulu erogatiuni-
loru abiá se urca la 2—3 milióne. In venite co-
missiunea s'a vediatu constrinsa a sterge din con-
tributiunile directe mai multu cá diece milióne pen-
tru recólt'a cea rea din anulu acest'a. Dupa acést'a
face unu resumatu in cifre asup'a proiectulu pentru
bugetu si apeléza in urma la conclocarea tuturor
partideloru pentru restabilirea increderei si ordinii
in bugetulu statulu. (Aplausu.)

Ministru S z e n d e se vede necesitatu, a dá
unele esplicatiuni cu privire la elaboratulu comissi-
nei financiáli. Densulu a resignatu la inmultirea
cavaleriei in armat'a honvediloru si asemenea si la
alte recerintie, nu dóra pentru ca nu aru avé in-
teresu cá sa se desvolteze acéstá institutiune na-
tionala, ci din cauza, ca lips'a de acum pretinde
sacrificiuri. In butulu reductiunei in statulu ergo-
tatiuniloru alu acestui resortu, armat'a honvediloru va
respunde acceptárei Regelui, pronunciate cu oca-
sionea jubileulu si se va aretá démna alaturea cu
armat'a comuna.

Paulu M o r i t z pre scurtu observa, ca de
asta data din partea partidei sele nu se aduce
nici unu votu de majoritate nici o propunere de
conclusu. Mai inainte opozițiunea au facutu siste-
maticu propuneri referitória la crutiare: atunci tre-
cea cáte unu anu pána ce comissiunea financiála se
intorcea la parerile minoritáti si alta anu, pána
ce s'a resolutu regimulu de a nu face asiá ce-va.
(Miscare). Dóue-dieci ani de domnia absolutistica
nu a stricatu tíerei atátu, cátu siepte ani de domnia
rea indigena. (Miscare). Dela regimulu absolutis-
ticu, s'au luatú proviante de bani si marfuri, dopa
aceea activele comune, astadi casele de stat stau
góle, si noi suntemu pré incarcati cu detorii. Ma-
ioritatea au votatu de repetite ori regimulu incre-
dere, Regele i-au aretatu resolutu increderea si
totusi nu se póte tiené! Pentru ce? Eata pen-

tru ce, eu pururea amu atacatu pre ministri, mai de multe ori póte preste cuviinta (Miscare viva), dara eu cauta sa marturisescu, ca personalitățile de sine suntu respectabile. Sistem'a e rea. Accep-tezu proiectu cá basa la desbaterea speciale.

H o l f f y nu voléza desbaterea proiectu. Siedinti'a se incheia. Col. G h y c z y și Bar. Lud. S i m o n y suntu insinuati la cuventu pre siedinti'a de mâne.

Afaceri comune bisericesti fundatiunale ale dieceselor din Aradu și Caransebesiu.

II.

PROTOCOLU

(luatu in 13/25 Novembre, 1873 și diu'a urmatória.)

Despre predarea și primirea fondurilor comune bisericesti ale dieceselor din Aradu și Caransebesiu — conformu decisului adusu in siedinti'a plenaria a epitropiei provisorie din 12/24 Novembre a. c. fiindu de fatia Escelenti'a Sea inalta présântitul domnu Archiepiscopu și Metropolitu Procopiu Ivacicoviciu; membri Atanasiu Siandoru, Georgiu Vasilieviciu, Iulianu Ianculescu, totu odata și controloru, Ioanu Popoviciu Desseanu jurisconsultu, Ioanu Moldovanu contabilu și Petru Petroviciu notariu.

Escelenti'a Sea parintele Archiepiscopu și Metropolitu cá presiedinte și totu odata casariu alu epitropiei provisorie, — avendu pâna acum'a sub nemedilicit'a sea ingrigire și chivernisire fondurile comune bisericesti, — dupa cum acelea s'au primitu dela Carloveticu prin aci sub A) alaturatulu conspectu, — in presentia subscrisei comisiuni emise predá, și substituitulu presiedinte și cassariu Dr. Atanasiu Siandoru, cu contabilulu Ioanu Moldovanu sub responsabilitate primescu urmatórele papire de valóre, și anume:

I. Ale fondului comunu bisericescu.

1. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1844, despre sum'a de 40,000 fl. mon. conv. séu	42,000 fl. v. a.
2. Obligatiunea iéra alu Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1854 despre 29,000 fl. mon. conv. séu	30,450 " " "
3. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1854 despre 50,000 fl. mon. conv. séu	52,500 " " "
4. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1853 despre 16,000 fl. mon. conv. séu	16,800 " " "
5. Obligatiunea dómnei Ecaterin'a de Mocioni de datulu 6 Iunie 1871 despre	60,000 " " "
6. Alu I. D. Nicolics de datulu 25 Aprilie 1856 despre 20,000 fl. mon. conv. séu	21,000 " " "
7. Alu Ioanu și Alesandru Panaiotu de datulu 17 Ianuaru 1859 despre	6,000 " " "
8. Alu Michailu Schevics de datulu 8 Septembrie 1858 despre 18,000 fl. mon. conv. séu	18,900 " " "
9. Obligatiunea desarcinării de pamentu de datulu 1 Maiu 1854 Nr. 142 (rurala de statu).	10,500 " " "
10. Obligatiunea desarcinării de pamentu de datulu 1 Noemvre 1854 Nr. 143 (rurala de statu).	10,500 " " "
11. Obligatiunea desarcinării de pamentu de datulu 1 Noemvre 1854 Nr. 120 (rurala de statu).	5,250 " " "

tóte trei aceste cu câte patru copóne esolvinde la 1 Maiu și 1 Novembre 1873.

12. Obligatiunea dlui Episcopu și a consistoriului din Caransebesiu de datulu 1 Septembrie 1873 despre impromotulu de 3000 fl. v. a. di: dóne-spre-diece obligatiuni in valóre de 276,900 fl. v. a. adeca: dóne sute siepte-dieci și sieše mii nóue sute florini v. a.

II. Ale asiá numitului „fondus instructus episcopatus aradiensis“ si anume:

1. Obligatiunea lui Timoteiu Gyurics de datulu 26 Maiu 1859 despre sum'a de	2280 fl. v. a.
2. A lui Ioanu Panaotovics	

de datulu 24 Septemvre 1863 despre	1500 fl. v. a.
3. A Iuditei Nicolics de datulu 5 Decembre 1865 despre	600 " " "
4. A lui Spiridonu Kassevics de datulu 24 Iuliu 1868 despre	2000 " " "
5. Georgiu Popoviciu de datulu 10 Iunie 1868 despre	600 " " "
6. A Barburei Varg'a de datulu 5 Decembre 1870 despre	700 " " "
7. A lui Alecsin Stoics de datulu 31 Decembre 1871 despre	600 " " "
8. Paulu și Rachil'a Ioanovicu de datulu 3 Ianuaru 1872 despre	500 " " "
9. Antoniu și Ietza Siaponjatz de datulu 19 Martiu 1872 despre	200 " " "
10. Cost'a și Len'a Zomboratz de datulu 19 Martiu 1872 despre	100 " " "
11. Obligatiunea comunei bisericesti din Berzov'a de datulu 4 Augustu 1873 impromotulu de de totu unspredece obligatiuni in valóre de	1000 " " "

III. Ale fondului seminariulu român inflintiatu de fericitul Patriarchu Rajacsics.

1. Obligatiunea Nataliei Ioanovicu de datulu 3 Decembre 1859 despre sum'a de	1050 fl. v. a.
2. A lui Dimitriu Iebeleanu de datulu 1 Dec. 1863 despre	100 fl. v. a.
3. Iosifu Stoianu de datulu 1 Dec. 1863 despre	100 fl. v. a.
4. Georgiu Hodja (Hoti'a) de datulu 1 Dec. 1863 despre	100 fl. v. a.
5. Gavriilu Gerbani de datulu 1 Dec. 1863 despre	100 fl. v. a.
6. Georgiu Petriciu de datulu 6 Iun. 1867 despre	200 fl. v. a.
7. Iefta Alecsicu de datulu 21 Ian. 1872 despre	250 fl. v. a.
8. Stefanu Ratzkov de datulu 20 Aug. 1872 despre	100 fl. v. a.

de totu optu obligatiuni in valóre de 2000 fl. v. a. di dóne mii florini valót'a austriaca.

Reasumare.

I. Obligatiunile „fondului bisericesc comunu“ constau din sum'a totala . . . 276,900 fl. v. a.

II. Obligatiunile asiá numitului „fondus instructus episcopatus aradiensis“ dintr'o suma de . . . 10,080 fl. v. a.

III. Obligatiunile fondului seminariulu inflintiatu de fericitul Patriarchu Rajacsics . . . 2000 fl. v. a.

Valórea totala a obligatiuniloru 288,980 fl. v. a.

IV. Cátra acést'a, s'a mai predatu și primitu libelulu despre banii gat'a elocati in cass'a de pastrare din Aradu in suma de 25,941 fl. 54 xr.

Sum'a totala: 314,921 fl. 54 xr. v. a.*)

di: Trei sute patru-spre-diece mii, nóue sute dóuedieci și unulu florini și cinci-dieci și patru cruceri valót'a austriaca“ in papire de valóre și in libelulu baniloru gat'a elocati in cass'a de pastrare aradana.

V. Restantiele intereselor dupa pretensionile capitaleloru atátu din anii trecuti cátu și cele computate pâna la ultim'a Decembre a. c. facu o suma de . . . 37,849 fl. 8 1/2 xr. dupa cum se arata in conspectulu de sub A) mai susu provocatu.

VI. In fine sub B) se alatura specificarea speselor de administratiune și manipulare a fonduriloru, — avute pre tempulu dela 17 Novembre 1872, pâna in diu'a de astadi; iéra actele referitórie atátu la perceptiuni cátu și la erogatiuni aflandu-se la notariatulu epitropiei provisorie se predau contabilulu spre ulteriór'a afacere și tenere in evidintia.

*) Cu sum'a acést'a au patitu românii, cam cum se enaredia ca a patitu unu strabunu cu cártile Sibilei. La 1865 erá dupa dlu Babesiu tradare déca primén 300,000 fl. In urma la 1872 e meritulu dlui Babesiu ca au pututu capeté 300,000 fl. si acum cándu e la socotéla ce sa vedi? 288,980 fl. suntu in obligatiuni convate, cari póte potu fi sigure, inse dupa cum potemu inchide din restantiele intereselor, potu fi și de acele cá multe remase de fericitul episcopu V. Mog'a. Sa dea Ddieu sa n'avemu noi dreptu!

VII. Protocolulu de esibite cu 74 corespondentie și siepte protocéle despre siedintiele tienute remanu și mei departe sub ingrigirea notariatulu.

Aradu 14/26 Novembre 1873.

In presentia nóstra predatu

Procopiu Ivacicoviciu,
Archiepiscopu și Metropolitu.
Ioane Popoviciu Desseanu,
jurisconsultu.

Petru Petroviciu,
notariulu epitropiei,
primitu

Dr. Atanasiu Siandoru,
presied. substit. și cassieriu.

Ioanu Moldovanu,
contabilu.

(„Lumin'a“.)

M. Osiorheiu 22 Dec. 1873.

Dle redactoru! In numerulu 98 alu onorat. d-v. diuaru, in o corespondintia din Clusiu se face o propunere in privinti'a fondului ce se administréza pentru ajutorarea Tofaleniloru depesdati prin unu comitetu in M.-Osiorheiu, — cátu și pentru celu diu Sabiiu.

Comitetulu din M.-Osiorheiu póte numai aprobá cu placere, dara, — dupa ce elu de dóne ori au facutu apelulu seu, — onoratulu publicu contribui-toriu 'si'da parerea in acést'a cauza, fia prin gazete, fia deadreptulu la comitetu.

Acést'a este cu atátu mai necesariu, cu cátu chiaru dupa analis'a, ce face dlu corespondinte din Clusiu comitetulu, — cu cunoscentia, cum se vede, fórt'e buna de caus'a intréga, — elu (comitetulu) nu se póte tiené de competinte a face pasulu impo-rtantu de a créa pre sém'a Tofaleniloru unu stipendiu, — la o voce singuratica, adeca a dlui corespondinte din Clusiu.

Pentru cá sa póta formá onoratiu dd. contribu-entio o piniune justa in cestiunea subversanta, subscri-sulu presiedinte alu comitetulu din M.-Osiorheiu 'si tiene de datorintia a dá pre lâng'a cele publicate pâna acum'a, urmatórele detai uri despre Tofaleni. — Posessiunea loru constá din 26 sessiuni, cari variéza intre 3 1/2 jugere — cea ma mica — și 15 1/2 jugere cea mai mare; — afara de un'a, care constá numai de o posessiune interna de 6 sute stengini □. — Asiá, mesur'a suprafetiei celoru 26 posessiuni se urca la 223 jugere.

Din aceste 26 posessiuni 20 au avutu câte unu posesoru singuru, iéra 2 erau in posessiunea a câte doi frati, 2 la câte trei frati, și din dóne un'a la patru și sieše frati. —

Din capetele de familia au moritu dela depesodare incóce 9 insi. Veduvele, copiii, ori fratiiloru au primitu ajutorie. Multi din acesti'a erau și astfelu impartasiti cu ajutorie mai mici. — Dintre acesti de pre urma (descendenti) au moritu cinci. — Cu totulu erau ajutorati 53 persóne și sum'a primita de ei se urca, dupa ratiociniulu datu la 2925 fiorini și 200 napoleondori.

Sum'a cea mai mare, care s'au datu dupa o posesiune este 194 florini și 14 napoleondori, adeca (socotindu napoleondorii cu 9 florini) la olalta 320 florini; iéra cea mai mica 76 florini.

Comitetulu numai de scurtu tempu si au potutu procurá cártile de posesiune ale Tofaleniloru și este cu placere aplecatu, dle redactoru, in casu déca ve iérta spatiulu onorab. d-v. diuaru, a dá totu detailulu atátu despre mesur'a suprafetiei celoru 26 posessiuni, un'a câte un'a — cátu și despre ajutoriele date la fia-care din acei 53 insi cu numele loru.*)

Credu inse ca si aceste date restrinse voru servi si voru ajunge, cá sa se limpeséca caus'a si sa se exprime cátu mai numeros i on. dd. contribuentii.

Demetriu I. Fogarasi sen.

*) In interesulu binelui publicu credemu ca vomu gasi atát'a spatiu; deci binevoiti a ne comunicá cele de lipsa spre publicare.

R.